

Sigdal kommune
3350 Prestfoss

13.4.2025

Offentlig ettersyn av reguleringsplan for via ferrata Andersnatten

Vi viser til Sigdal kommunes kunngjøring av reguleringsplan for via ferrata Andersnatten, med høringsfrist 14.4.2025. I samarbeid med Norsk tindeklub, Norske tindevegledere og Kolsås klatreklubb vil Norges klatreforbund gi følgende kommentarer til planforslaget.

Hovedstandpunkt, tidligere merknader og innspill

Organisasjonene bak denne merknaden mener en via ferrata på Andersnatten vil ødelegge fjellets store verdi både som klatrefelt, friluftsområde, landskapselement og attraksjon for Sigdal. En eventuell via ferrata bør anlegges et annet og mer egnet sted i kommunen, og reguleringsplanforslaget bør trekkes.

Vi har tidligere sendt inn følgende innspill og merknader til planene om via ferrata på Andersnatten:

- Uttalelse til søknad fra Sigdal aktiv om via ferrata på Andersnatten 21.12.2020 (NKF sammen med Ål, Drammen og Kolsås klatreklubber)
- Klage på vedtak i sak om via ferrata på Andersnatten 4.11.2021 (NKF sammen med Norsk tindeklub, Ål klatreklubb, Kolsås klatreklubb, DNT fjellsport og Norske tindevegledere)
- Innspill til oppstart av planarbeid for via ferrata på Andersnatten 16.10.2023
- Innspill til konsekvensutredning friluftsliv, via ferrata Andersnatten 9.8.2024 (NKF sammen med Norsk tindeklub, Norske tindevegledere, Drammen klatreklubb, Kolsås klatreklubb og Ål klatreklubb)

I disse innspillene har vi omhyggelig dokumentert Andersnattens verdi som klatrefjell og det store behovet for å bevare fjellveggene fri for store inngrep som en via ferrata. Vi har gitt en detaljert begrunnelse for vårt generelle syn i saken.

I stedet for å gjenta begrunnelsen, lar vi disse fire innspillene følge som vedlegg til følgende merknad. Her skal vi nøye oss med å kommentere hovedformålet og bruken av reguleringsformål i planforslaget.

Merknad til reguleringsformålet

Det er i forslaget til endring skissert å regulere området til «Andre idrettsanlegg» (1490) med begrunnelse i at arealformålet er «å være eigna for og heimle kommersiell drift».

Vi mener at det er feil bruk av plankode 1490 (Andre idrettsanlegg) all den tiden formålet med reguleringsplanen er å avstenge anlegget for allmennheten og tilrettelegge for kommersiell drift. Vi vil begrunne dette som følger.

Vi Ferrata er en ferdelsform i fjellet som stammer fra Alpene. I alpene er Via ferrata-anlegg åpne for allmennheten og det er ulovlig å kreve brukerbetaling. Alle med tilegnet kompetanse og eget utstyr står fritt til å benytte anleggene. I Alpene er ferdsel i Via Ferrata en form for bratt friluftsliv. Det er verken internasjonalt eller i Norge betraktet som en form for idrett - ikke som konkurranseidrett og heller ikke som mosjonsidrett. I «Langtidsplan for norsk idrett 2023 – 2027» finner vi beskrevet Norges Idrettsforbunds formål: «Norges idrettsforbund skal arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett etter egne ønsker og behov, uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.»

Dette innebærer å systematisk jobbe for at alle skal finne en plass i idretten, at det bygges gode og funksjonelle idrettsanlegg og at ikke økonomiske barrierer skal hindre folk fra å delta i idretten. I planforslaget foreslås det motsatte. Her foreslås å etablere et kommersielt anlegg med høy økonomisk inngangsterskel – stikk i strid med norsk idretts visjon. Dette vil være misbruk av idretten og begrepet «idrettsanlegg» for å tjene kommersielle interesser. Videre står det i Kommunal- og Distriktsdepartementet reguleringsplanveileder fra 2022 beskrevet hva som faller inn under begrepet «Andre idrettsanlegg» (1490). I punkt 4.1.10 nevnes eksempler på idrettsanlegg, og et via ferrata anlegg er ikke sammenlignbart med de anleggene som nevnes. Det nevnes i siste avsnitt at «Idrettsanlegg kan innbefatte kommersielt treningssenter ved bruk av bestemmelser når et slikt senter er en liten del av et større anlegg.» Vi kan ikke se at dette er relevant for via ferrata på Andersnatten.

Det forsøkes i planforslaget en sammenlikning med alpinanlegg hvor det kreves betaling for å bruke den motoriserte heisen, men hvor det ikke er anledning til å kreve betaling for de preparerte løypene. Vi mener denne argumentasjonen er feil. I en via ferrata er det ingen motorisert ferdsel hvor det kan gis anledning til å kreve brukerbetaling. Det kan sammenliknes med den preparerte traseen i et alpinanlegg eller preparerte langrennsløyper hvor det ikke er anledning til å kreve betaling for bruk av anlegget.

Gjennom tidligere innspill (vedlagt) har vi redegjort hvorfor vi mener det ikke bør etableres et via ferrata-anlegg på Andersnatten. Vi mener videre at et område som i dag er regulert til LNFR ikke bør reguleres til næringsformål og avstenges for allmennhetens frie ferdsel, spesielt ikke når dette kommer i konflikt med annen etablert friluftaktivitet i området.

Det anføres videre i planforslaget at «slike anlegg ofte er med å rekruttere folk til klatresporten». Som det nasjonale organet som representerer klatresporten i Norge er dette en argumentasjon vi ikke kjenner oss igjen i. Rekruttering til klatresporten skjer gjennom barne- og ungdomsgrupper i trygge omgivelser hos lokale klatreklubber, ikke gjennom kommersielle via ferrata anlegg som har en høy inngangspris og kort varighet. En slik inngangskostnad vil være for høy for barnefamilier og bidra til å bygge barrierer mot deltakelse, en problemstilling som er nevnt i avsnittet om «Langtidsplan for norsk idrett 2023 – 2027» ovenfor.

Sluttkommentar

Organisasjonene som stiller seg bak dette brevet mener den planlagte utbyggingen av via ferata på Andersnatten er et ødeleggende inngrep i en fjellside som er unik i sitt område. Vi mener de konsekvensutredningene som er gjort er feilaktige når det hevdes at utbyggingen vil ha «ubetydelig», «noe» eller «noe positiv» konsekvens for friluftslivet. Vurderingen må være at utbyggingen har stor negativ konsekvens for det eksisterende friluftslivet på Andersnatten og for framtidig friluftsliv på og ved dette fjellet. En via ferata og en zipline vil være så støyende og visuelt skjemmende at de i stor grad vil ødelegge opplevelsen i og tett på fjellet for alle andre brukere enn de betalende gjestene i det planlagte kommersielle anlegget. Vi mener det er spesielt bekymringsfullt at planene omtaler å «lukke deler av anlegget for allmennheten». Det er i strid med allemannsretten som er lovfestet i friluftsløven.

Norges klatreforbund, Norsk tindeklubb, Norske tindevegledere og Kolsås klatreklubb mener derfor at det ikke må etableres en kommersiell via ferrata på Andersnatten som stenger allmennheten ute fra traseen. Det bør heller søkes å etablere et slik anlegg et annet sted i Sigdal kommune.

Kort om organisasjonene bak denne merknaden

Norges klatreforbund (NKF) er paraplyorganisasjonen for klatresport i Norge og representerer over 30.000 organiserte klatrere, fordelt på over 200 klatreklubber. NKF skal virke for en sikker og naturvennlig utvikling av klatresporten. Norges klatreforbund er et særforbund og medlem i Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske komite.

Norsk Tindeklubb ble stiftet i 1908 og er landets eldste og mest tradisjonsrike tindeklubb. Klubbens formål er å representere god tundesport og virke for en god utvikling av denne, fremme mest mulig sporløs ferdsel i naturen og ivareta medlemmenes interesser.

Kolsås klatreklubbs medlemmer har i generasjoner klatret og bidratt til utvikling av rutene på Andersnatten, noe som kuliminerte i klubbens 2024-utgivelse: Klatrefører for Andersnatten. Klubben støtter helhjertet tanken om fri ferdsel i uberørt natur og motsetter seg sterkt konsekvensene en Via Ferrata her vil innebære.

Norske Tindevegledere (NORTIND) ble stiftet i 1978, og ble medlem av det internasjonale tindeveglederforbundet (IFMGA) i 1982. NORTIND representerer det internasjonale forbundet i Norge, og som kan kvalifisere Tindevegledere etter IFMGAs internasjonale standard.

Med vennlig hilsen

Stein Tronstad
President

Johanna Solberg
Generalsekretær

Vedlegg:

1. Uttalelse til søknad fra Sigdal aktiv om via ferrata på Andersnatten 21.12.2020 (NKF sammen med Ål, Drammen og Kolsås klatreklubber)
2. Klage på vedtak i sak om via ferrata på Andersnatten 4.11.2021 (NKF sammen med Norsk tindeklub, Ål klatreklubb, Kolsås klatreklubb, DNT fjellsport og Norske tindevegledere)
3. Innspill til oppstart av planarbeid for via ferrata på Andersnatten 16.10.2023
4. Innspill til konsekvensutredning friluftsliv, via ferrata Andersnatten 9.8.2024 (NKF sammen med Norsk tindeklub, Norske tindevegledere, Drammen klatreklubb, Kolsås klatreklubb og Ål klatreklubb)

Vedlegg 1

Sigdal kommune
3350 Prestfoss

Kolsås klatreklubb
Drammen klatreklubb
Ål klatreklubb

21.12.2020

Uttalelse til søknad fra Sigdal aktiv om via ferrata på Andersnatten

Norges Klatreforbund og klatreklubbene som sokner til Andersnatten vil her fremme merknader til nabovarsel og dispensasjonssøknad mottatt 23. november, hhv. 1. desember, om etablering av Via Ferrata på Andersnatten.

Utbyggingsplanene har skapt svært mye debatt. Flere av de undertegnede organisasjonene har allerede gitt uttrykk for synspunkter i en uttalelse datert 14. oktober til Sigdal kommune og utbygger Sigdal Aktiv. Her vil vi først oppsummere våre hovedpunkter som i stor grad ble utdypet i det brevet, og så komme med noen kommentarer knyttet til søknaden fra Sigdal Aktiv som vi mener er feilaktige eller misvisende.

Våre merknader til tiltaket

1. Etablering av en Via Ferrata på sørøstveggen på Andersnatten er i strid med norske klatre- og friluftslivstradisjoner fordi det innebærer relativt store og irreversible inngrep, med utbygging og kommersialisering av et til nå uberørt og allment tilgjengelig klippeområde. I Norge har vi en sterk og solid tradisjon for å la enhver søke utfordringer ute i naturen ut fra sine egne ferdigheter og kunnskaper, mens en via ferrata betyr en overgang til tilrettelagte opplevelser basert på tekniske inngrep og andres kompetanse.. Andersnatten er en av svært få, store klippevegger som egner seg for klatring på Østlandet. Veggen har vært viktig i norsk klatremiljø i over 80 år. Dette er den første via ferrata-planen som skaper en så skarp konflikt med klatre- og friluftslivinteressene i Norge. Det er også i strid med den europeiske standarden for via ferrataer å legge den i et eksisterende klatreområde. At traseen er lagt noen meter unna klatrelinjene er uvesentlig her. Argumentene fra utbygger tyder på en mangel på kunnskap og forståelse for friluftsliv og klatring i Norge som bekymrer oss.
2. Vi ønsker en god dialog med grunneierne og forstår ønsket om å se etter næringsmuligheter. Vi har også stor sans for utbyggers ønske om å utvikle

naturbaserte opplevelser i Sigdal for å skape aktivitet og arbeidsplasser også i sommerhalvåret. Men vi ber om forståelse for at forslaget bryter sterkt med norske friluftslivstradisjoner og klatreinteresser, og vi ber utbygger og myndigheter ta hensyn til dette og finne løsninger som i mindre grad skaper konflikt med natur- og friluftinteressene. Vi mener det er mange muligheter til å utvikle et bratt friluftsliv i området som er i tråd med norske friluftstradisjoner og prinsippet om mest mulig sporløs ferdsel. Det må gå an å gjøre dette uten så omfattende inngrep i en klippevegg hvor klatringen har pågått over så mange år. Hvis det er interesse for det, vil vi gjerne bistå med å vise til gode utviklingstiltak for at selskapet skal kunne tilby kursing og guiding og samtidig ta vare på denne unike veggen slik den er i dag.

3. Vi mener utbygger søker om å bygge en Via Ferrata som maksimerer konflikter og problemer knyttet til inngrep gjennom å oppsøke områder i nærheten av klatrelinjene i den bratteste mest utsatte delen av klippeveggen, og gjennom mer omfattende utbyggingsløsninger med plattformer og tilrettelegging enn vi har sett mange andre steder. Ut fra vår kjennskap til klatring kunne det lett vært utviklet løsninger som ikke utfordrer eksisterende bruk, med langt mindre behov for faste installasjoner og inngrep. Som nevnt er dette i særklasse den mest konflikfylte via ferrata-søknaden som vi har sett til nå.
4. I likhet med Forum for natur og friluftsliv i Buskerud er vi sterkt kritiske til at utbygger har startet utbyggingen før nødvendige tillatelser foreligger og uten nødvendig dialog med berørte interesser. Vi ber om at myndighetene ikke premierer dette gjennom å gi medhold til søknaden, men ser etter den beste løsningen som tar hensyn hensyn til natur- og friluftinteressene.

Våre merknader til påstander i søknaden

Vi ønsker også å kommentere noen påstander i søknaden fra Sigdal aktiv som er feil eller misvisende.

«Til nå har klatring i Andersnatten vært uorganisert og foregått uten grunneiers samtykke. Grunneierne ser av den grunn positivt på at aktiviteter i området nå kommer i organiserte former» (dispensasjonssøknad s 1).

Størsteparten av norsk friluftsliv er uorganisert og foregår uten grunneiers samtykke, i tråd med allemannsretten. Dette er ikke noe negativt slik det forsøkes fremstilt som, men utgjør selve bærebjelken i norsk friluftsliv.

«Andersnatten har til nå vært forbeholdt en svært liten gruppe profesjonelle klarere» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er misvisende, og snur saken på hodet. For det første er ikke Andersnatten forbeholdt noen. I ly av allemannsretten er veggen åpen og tilgjengelig for alle som ønsker å ferdes der og har ferdigheter til det, mens en via ferrata derimot vil blokkere sin del av veggen for all annen ferdsel. For det andre er det omtrent ikke profesjonelle klatrere i Norge. Selv om det

nok heller siktes til dyktige klatrere, er heller ikke det spesielt presist. Andersnatten tiltrekker seg mest klatrere som stort sett er på et alminnelig aktivt nivå, flest fra nærliggende klubber tilknyttet klatreforbundet i Hallingdal, Ringerike, Drammen og Stor-Oslo.

Det er også store muligheter for å åpne opp nye og enklere klatrelinjer og gjøre det til et langt mer attraktivt klatreområde for turister, slik vi ser i andre områder av Norge, blant annet Telemark.

«Det har vært dialog med flere klatremiljøer i området, hvor hovedtyngden er positiv» (dispensasjonssøknad s. 2)

Dette er ikke riktig. Et samlet norsk klatremiljø er svært kritiske til planene, inkludert klubber tilknyttet Norges Klatreforbund, Norsk Tindeklub som samler høyfjellsklatrere, DNT fjellsport og Norske Tindeveglidere, som representerer de yrkesaktive guidene. Samtlige organisasjoner går mot planene, og bare noen få enkeltpersoner har støttet dem. Den eneste dialogen før debatten tok av i høst var at representanter for Kolsås Klatreklubb møtte Sigdal Aktiv i slutten av august for å innhente informasjon om prosjektet. Det ble sagt på møtet at planene ikke direkte berørte linjene, men også understreket av klubben var negativ til de inngrepene som en via ferrate innebærer i en fjellvegg som er et etablert klatreområde.

«Det vil alltid være individer som fortsatt ønsker å ha fjellet for seg selv, men slik vil det alltid være der innovative prosesser foregår» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er feil og dessverre nok et eksempel på hvordan utbygger prøver å maksimere konflikten og stemple kritiske røster til prosjektet. For det første viser tilbakemeldingene at et samlet norsk klatremiljø er kritiske til planene. For det andre er ikke dette begrunnet i ønsket om å ha fjellet for seg selv, men i at det utfordrer grunnleggende verdier og tradisjoner i et naturbasert norsk friluftsliv. Og å sette opp en type konstruksjon som ble oppfunnet for over 100 år siden kan knapt kalles innovativ. Vi har allerede mange titalls via ferrataer i Norge, og bare noen få av dem gir økonomisk uttelling.

«De profesjonelle utøverne har fra før holdt til i den vestlige delen av Andersnatten. Her er allerede etablert faste innretninger ved flere klatreruter» (dispensasjonssøknad s. 2).

Dette er feil framstilt på tre måter. For det første er det som nevnt ikke profesjonelle utøvere. For det andre pågår klatringen sommer og til dels vinter også i de midtre deler av veggen. For det tredje er det feilaktig og spekulativt å kalle det faste innretninger. All klatring på Andersnatten foregår ved bruk av naturlige tak formet av naturen for hender og føtter. Det meste av sikringen foregår også med egne sikringsmidler som settes i fjellet og fjernes igjen mens klatringen pågår, uten å sette spor. Noen ruter har i større eller mindre grad sikkerhetsbolter på 10 mm diameter boret inn i fjellet, som stikker ca. 20 mm opp fra fjellet. Det er først og fremst i passasjer der det ikke er mulig å sette midlertidige sikringer, men i noen nyere tilfeller også hele linjer. Dette skaper diskusjon i klatremiljøet, og flere av organisasjonene er kritiske til slik bolting i større vegger. Det har ikke skjedd i organisert regi, men av ivrige enkeltpersoner. Unntaket gjelder noen av de tradisjonsrike rutene som har stått der i 35-40 år, der et fåtall rustne bolter satt opp av førstebestigerne på 80-tallet er blitt erstattet med nye bolter av hensyn til sikkerheten.

Dette har skjedd uten dialog med grunneier, og det er et klart ønske fra klatremiljøet om å ha en bedre dialog med grunneier rundt dette. Men dette kan på ingen måte kalles faste innretninger. Boltene er ikke til fortrenghet for andre og er ikke i nærheten av å kunne sammenlignes med de omfattende inngrepene som en Via Ferrata vil innebære.

Ønske om dialog

Klatreorganisasjonene har vært tydelige på at vi ønsker en god dialog med grunneiere og utbygger for å redusere konfliktnivået, forstå hverandre bedre og se om det finnes gode løsninger som kan samle partene eller redusere det høye konfliktnivået som denne saken har skapt. Vi var derfor glade for at vi som er tilsluttet Norges Klatreforbund, Norsk Tindeklub og DNT fjellsport ble invitert til et dialogmøte med flere grunneiere og Sigdal Aktiv 17. desember i år.

Vi er spent på om den dialogen gjør det mulig å se på planene på nytt. Vi håper grunneiere, utbygger og kommunen ser verdien av å utvikle spennende turisttilbud i Sigdal i tråd med gode norske friluftstradisjoner. Vi bidrar gjerne konstruktivt i den videre dialogen. Vi håper det mulig å utvikle gode løsninger uten store og irreversible inngrep i dette unike klippeområdet som har preget bratt friluftsliv i Norge i 80 år, og uten at planene for å utvikle turisme i Andersnatten blir til den mest konfliktfylte utbyggingen vi har sett på dette området til nå i Norge.

Med vennlig hilsen
Norges klatreforbund
Kolsås klatreklubb
Drammen klatreklubb
Ål klatreklubb

Kontaktpersoner:

Norges klatreforbund: Stein Tronstad, klatring@klatring.no, tronstad@npolar.no

Kolsås klatreklubb: Bjørn Omsland, bomsland@gmail.com

Drammen klatreklubb: Geir Arne Bore, geirarnebore@gmail.com

Ål klatreklubb: Steinar Forberg, ste-forb@online.no

Vedlegg 2

Sigdal kommune
3350 Prestfoss

4.11.2021

Klage på vedtak i sak om via ferrata på Andersnatten

Norges klatreforbund (NKF) klager på vedtak fattet i hovedutvalget for Næring og drift, Sigdal kommune 14. oktober 2021, der det gis dispensasjon fra kommuneplanens arealdel (2015-2030) for utbygging av Via Ferrata (VF) på Andersnatten. Klagen fremmes på vegne av Norges klatreforbund i samarbeid med Norsk Tindeklubb, DNT fjellsport, Nortind, Kolsås klatreklubb og Ål klatreklubb.

Om klager

Norges klatreforbund er paraplyorganisasjonen for klatresport i Norge og representerer over 30.000 organiserte klatrere, fordelt på over 200 klatreklubber. NKFs formål er å fremme klatresporten i Norge og å representere den internasjonalt. NKF skal virke for en sikker og naturvennlig utvikling av klatresporten. Arbeidet skal preges av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd. All idrettslig aktivitet skal bygge på grunnverdier som idrettsglede, fellesskap, helse og ærlighet.

NKF har tidligere levert en uttalelse vedrørende planene for utbygging av VF i sørøstveggen på Andersnatten, og denne inneholder i hovedsak vår begrunnelse for hvorfor installasjonen ikke bør oppføres. Vi registrerer at Sigdal kommune i liten eller ingen grad har lyttet til våre innvendinger, og vi vil derfor punktvis kommentere kommunens begrunnelse for at dispensasjon er innvilget.

1. Kommunen har fremhevet i sin vurdering at «Bygging av Via ferrata vil tilføre et nytt element til friluftsopplevelsen i turområdet Andersnatten», som er hentet fra rapporten til Finne Natur om konsekvensene for friluftsliv i området. Kommunen har ikke lagt vekt på rapportens vurdering av konsekvensene som er beskrevet i rapporten om at «Klatrefeltet er imidlertid vurdert å få redusert attraktivitet og konsekvensen blir noe/betydelig miljøskade.» Vi mener den manglende vektingen av hensyn i denne saken utgjør en saksbehandlingsfeil. Feilen har klart virket inn på vedtaket, og må etter dette anses ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

NKF er uenige i at VF vil tilføre et nytt element til friluftsopplevelsen. Vi mener at i den grad en VF vil bli oppført på Andersnatten er det ikke et bidrag til friluftsliv, men en ren næringsvirksomhet med formål å tjene penger gjennom eksklusiv og betalt bruk av VF. Dette finner vi støtte for i saksdokumentene for utviklingsfondet for kommunene Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal sitt møte 20. oktober 2021. Her søker

tiltakshaver om investeringsstøtte fra utviklingsfondet til etablering av VF på Andersnatten. Her anføres det i saksdokumentene at «Sigdal Aktiv AS ønsker nå å etablere en kommersiell Via Ferrata i Andersnatten.», og at «Sigdal Aktiv AS sin søknad er som de skriver 100% kommersiell» og at søknaden vurderes derfor å være i tråd med utviklingsfondets formålsparagraf. En VF i Andersnatten vil således komme de ressurssterke, betalingsvillige og spenningsøkende til gode, på bekostning av andre grupper.

Vi mener derfor det er dokumentert at den planlagte VF ikke er et bidrag til friluftslivet. Friluftsliv er basert på allemannsretten og ansvar for egen sikkerhet. Den friluftaktiviteten som allerede foregår i utstrakt aktivitet i sørøstveggen på Andersnatten, vil bli skadelidende av etablering av en Via Ferrata.

2. NVE har i sin uttalelse vist til at området er utsatt både for snøskred og steinsprang. Det er ikke uvanlig at steinsprang oppstår i forbindelse med frostsprengning eller tining av fastfrosne steinmasser. Basert på opplysninger vi har fått, har det i løpet av sommeren 2021 gått et steinsprang som har rammet og ødelagt plattformen som entreprenør/tiltakshaver har oppført ulovlig i traseen for den tiltenkte via ferrataen, se vedlagte bilder. At steinsprang skjer på sommerstid i tørt vær er høyst uvanlig. Så vidt vi kjenner til har allerede fjellsikring vært gjennomført i denne delen av veggen, uten at dette har evnet å stoppe steinraset. Det er opplagt at om dette raset hadde skjedd mens det var aktivitet med gjester i veggen hadde dette fått alvorlige konsekvenser. Vi stiller spørsmål ved de geologiske vurderingene som har vært gjennomført, samt det fjellsikringsarbeidet som er utført om disse er tilstrekkelige for å tilrettelegge til trygg aktivitet for familier og andre. Traseen fremstår etter steinspranget som utrygg. Vi vil også følge opp steinsprangproblematikken både i traseen på Andersnatten og andre VF-anlegg i egen sak til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som er tilsynsmyndighet for sikkerhet ved forbrukertjenester, herunder Via Ferrata.
3. I saksgrunnlaget listes opp de innvendingene som er kommet fra en rekke klatre- og friluftsansjasjoner. Disse er entydige i sin vurdering av anlegget som planlegges etablert, og ønsker ikke at det blir anlagt en VF på Andersnatten. Begrunnelsene for dette er tidligere sendt i en rekke høringsuttalelser. Det ble gjennomført et digitalt møte mellom tiltakshaver og en rekke av de involverte organisasjonene i desember 2020 hvor både tiltakshaver, klatre- og friluftsansjasjonene tilkjennegav sine synspunkter. Det ble tydelig formidlet at det ikke var ønskelig med etablering av VF på Andersnatten, men at man hadde ikke motforestillinger mot at det ble etablert VF på Andre fjell i Sigdal hvor etableringen ikke kom i kontakt med etablert friluftsliv. Dette var tiltakshaver overhodet ikke lydhør for. Det er forståelig sett i lys av at det allerede er investert et stort beløp i fjellrensing som ikke er omsøkt. Det påkostede ulovlige tiltaket har vi sett på som et betydelig hinder i muligheten til å ha en konstruktiv dialog med tiltakshaver for å peke på andre steder å anlegge VF.

Kommunen lar tiltakshaver kommentere de innkomne motforestillingene. Tiltakshaver bagatelliserer her motforestillingene, og kommer som de flere ganger har gjort med uriktige fremstillinger av motstanden fra klatremiljøet. I Sigdal Aktivs

anmerkning skriver de «Dessverre er det en liten gruppe profesjonelle klatrere som ikke ønsker dette. Disse er imidlertid i fåtall». Dette oppfatter vi som villedende, feilaktig, og er basert på en subjektiv oppfatning som vi ikke kan slutte oss til. Motstanden mot det planlagte anlegget oppleves som stor og massiv, noe innspillene fra en rekke klatre- og friluftsansjoner som er sendt inn bygger opp om.

Kommunen har i liten grad gått inn i det spenningsforholdet som ligger mellom utbyggers interesser og interessene til de organisasjonene som har uttalt seg negativt til etablering av VF i Andersnatten, men i stor grad sluttet seg til tiltakshavers vurderinger.

4. Plan- og bygningsloven § 19-2 har tydelige vilkår knyttet til muligheten for å gi dispensasjon. Første vilkår er at hensynet bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, ikke må bli vesentlig tilsidesatt. I denne saken blir, som vi har angitt over, allmenhetens mulighet for friluftsliv tilsidesatt på bekostning av kommersiell virksomhet. Dette må klart kunne ansees å være i strid med det første vilkåret. I tillegg vil det etter vår mening også, mtp. Andersnattens klatrehistorie, kunne ansees å tilsidesette både nasjonale og regionale friluftsansjoner. Det faktum at det er større nasjonale organisasjoner som engasjerer seg i denne saken understreker for øvrig dette argumentet. Etter vår mening vil altså ikke lovens første vilkår være ivaretatt.
5. Lovens andre vilkår er at fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene. Utgangspunktet for dette vilkåret er da at en dispensasjon må være til fordel for allmenheten, og ikke private interesser. NKF er, som tidligere påpekt, av den mening at via-ferrata-anlegget som planlegges ikke kan være til fordel for allment friluftsliv, all den tid det ikke vil bedrives allment friluftsliv der. Aktiviteten som vil bedrives i dette anlegget er næring og turisme. Avstanden mellom disse formålene er vel opprinnelig også bakgrunnen for at en tillatelse her betinger dispensasjon. I motsatt fall, hvis anlegget la opp til allment friluftsliv, ville det jo kunne argumenteres for at formålet ville vært i tråd med kommuneplanens arealdel. Dispensasjon ville da ikke vært nødvendig. Videre anfører kommunen «Fordelene ved å gi dispensasjon ut ifra et folkehelseperspektiv at tiltaket vil bidra til fysisk aktivitet og naturopplevelser som kan gi flere helseeffekter. Friluftslivet vil bidra til å redusere stress, har positiv effekt på den psykiske helsen og fører ofte til økt trivsel og levealder. Tiltaket vil tilrettelegge og stimulere til økt fysisk aktivitet og friluftsliv...»

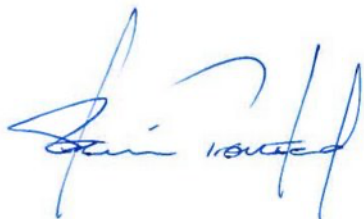
Kommunens argument om at folkehelseperspektivet tillegges vekt i dispensasjonssøknaden mener vi også er feil. Vi har tidligere anmerket at anlegget vil komme de ressurssterke, betalingsvillige og spenningssøkende til gode. Dette er i all hovedsak personer som er spreke og allerede har god helse. Dersom folkehelse skal være et argument for å tilrettelegge naturen bør man søke å etablere enklere stier i skog og mark nær der hvor folk bor for å aktivere den passive delen av befolkningen.

Det er også verd å merke seg at dersom vilkårene over skulle være innfridd, så angir pbl. 19-2 1. ledd at kommunen *kan* gi dispensasjon. For å best vurdere hvorvidt man faktisk skal benytte seg av denne muligheten, bør det gjøres vurderinger mot plan- og bygningslovens formålsbestemmelse. Denne vektlegger bærekraftig utvikling, forutsigbarhet og langsiktige løsninger. Slike løsninger finner man oftest ved at man i den kommunale planleggingen tilkjenner arealbehov, som i denne saken arealer for bratt opplevelsesturisme. Deretter søker man i arealdelen å finne ulike arealer som innehar nødvendige kvaliteter, for deretter å utrede virkninger av de ulike alternativene, og til slutt evt. fastsette arealene i arealplankartet. Dette ville vært langsiktig og bærekraftig, og dersom dette hadde vært gjort før arbeidet ble igangsatt ville alternativvurderingene og medvirkningsprosessene kunne vært reelle.

Oppsummert mener vi at interessekonflikten på Andersnatten, sakens kompleksitet og alle de negative uttalelsene fra en rekke friluftsansjoner ut fra en samlet vurdering skulle tilsa at dispensasjon ikke skulle vært innvilget. Vi ber kommunen om at vedtaket gis oppsettende virkning inntil klagen er behandlet.

I kommunens vedtak anføres det også at «Hovedutvalget ønsker å understreke viktigheten av lokale initiativ og verdsetter engasjement som fordrer opplevelser og aktiviteter i bygda, samt positive ringvirkninger for lokale bedrifter og turistnæring.» Vi vil understreke at dette har vi full forståelse for og støtter helt og fullt. Det er allikevel ikke synonymt med nødvendigheten av å etablere en VF på Andersnatten. Det finnes mange andre måter å oppnå det samme på en mer skånsom og mindre ekskluderende måte.

Med vennlig hilsen

Stein Tronstad
President, Norges Klatreforbund

Klagen støttes av følgende organisasjoner:

Kolsås klatreklubb
Nortind
DNT fjellsport
Norsk Tindeklub
Ål klatreklubb

Kopi: Statsforvalteren i Viken

Bilde som viser oppført plattform før steinsprang, bilde er tatt høsten 2020.

Bilde som viser oppført plattform etter steinsprang, bilde er tatt høsten 2021.

Vedlegg 3

iVest Consult AS
Strandgata 10
6905 Florø

16.10.2023

Innspill til oppstart av planarbeid for via ferrata på Andersnatten

Norges Klatreforbund (NKF) er paraplyorganisasjonen for klatresport i Norge, og representerer over 30.000 organiserte klatrere fordelt på over 200 klatreklubber. NKF har tidligere i samarbeid med noen av våre klatreklubber gitt en uttalelse til Sigdal kommune vedrørende etablering av via ferrata på Andersnatten. NKF påklaget også Sigdal kommunes vedtak der de ga dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan for området, med det resultat at Statsforvalteren i Oslo og Viken opphevet Sigdal kommunes vedtak. Vi vil igjen komme med våre synspunkter denne gang innspill til oppstarten med planarbeid for området. Vi vil igjen illustrere hvor viktig Andersnatten er for klatringen og klatresporten, og håper at våre innspill denne gangen fører til at viktigheten for klatresporten blir synliggjort og hensyntatt.

Klatrehistorikk og viktigheten av Andersnatten for klatresporten

Andersnatten i sørenden av Eggedal er en frittstående fjellvegg som gir et imponerende inntrykk fra avstand, med den ruvende sørøstveggen lett synlig. Fra gammelt av knytter det seg mange historier og sagn til denne klippen, noe som er naturlig siden den er så dominerende i landskapet. I gamle dager var det stort sett ulykke og djevelskap forbundet med en slik formasjon, og Th. Kittelsen har gjenskapt noe av dette i enkelte av sine malerier. En påstått sann historie vil ha det til at klippen fikk sitt navn etter at en kar kalt Anders ramla utfor sørøstveggen der de fleste klatrerutene ligger. Sagnet vil ha det til at han kjørte på ski ned veggen for å imponere ei jente fra bygda, og at skisporet hans kan ses som ei lys stripe ned veggen, «den hvite stripa».

Andersnatten har vært historisk viktig for utviklingen av klatresporten i Norge. Sørøstveggen på Andersnatten fikk i 1941 sin første bestigning da Einar Hoff Hansen og Bengt Christiansen gikk ruten med navn «Direkte fra sofaen». Klippen ble også besøkt i tiårene som fulgte, men på 80-tallet fremstod den igjen som en viktig klatreklippe hvor grenser ble sprengt. I 1982 ble klatreruta «Den Hvite Stripa» etablert av Marius Morstad og Ralph Høibakk. Dette er i dag klippens mest kjente klatrerute. Klatreruta fremstår som ikonisk med klassikerstatus ikke bare i østlandsområdet, men også på landsbasis.

Andersnatten et viktig område for klatrere fra hele Østlandet. Det er en av få større fjellvegger i området, og en av de mest tilgjengelige klippeveggene i en region som i praksis omfatter halve landets befolkning. Klippen brukes flittig av klatrere fra hele landet, men spesielt av medlemmer fra Kolsås klatreklubb, Oslo klatreklubb og Drammen klatreklubb. Klippen ligger en relativt kort kjøretur fra Oslo og Drammen, og disse klubbene har derfor en sterk tilhørighet til klippen. Medlemmene har klatret her i flere tiår, og Kolsås Klatreklubb utgir dessuten en klatrefører (bok med rutebeskrivelser) som dokumenterer alle klatrerutene på Andersnatten. Siden flere av klatrerutene på Andersnatten ble utviklet i en tid hvor klatring var en aktivitet få drev med, ble det ikke etablert avtaler med grunneiere slik normen er i dag.

Klatring krever intenst fokus, konsentrasjon og oppmerksomhet for å finne de rette hånd- og fottakene og den rette sekvensen av bevegelser for å komme seg opp uten å falle. Idealet er sporløs ferdsel hvor sikringsmidlene som plasseres fjernes av andremann. Fjellet fremstår som like urørt og eventyrlig for neste klatrelag og for all fremtid. Unntaket er blankskurte partier hvor det blir plassert små bolter som kan brukes til sikring, og derved forhindre lange og farlige fall. Klatreruter er åpne for alle som ønsker å ta de i bruk, og fordrer til ferdsel på eget ansvar innenfor allemannsrettens rammer. På Andersnatten er det på de fleste ruter etablert en praksis med færrest mulig bolter på klatrerutene.

Planene om via ferrata på Andersnatten og konfliktpotensialet

Planene om å etablere en via ferrata på Andersnatten har skapt store negative reaksjoner i klatremiljøet, spesielt på Østlandet. Mange røster, både organisasjoner og enkeltpersoner har tatt til orde for at det ikke er ønskelig å etablere via ferrata på Andersnatten. Diskusjonen går til tider hardt og kompromissløst på sosiale medier, og det har vært diverse presseoppslag om planene. Via ferrata bryter med en norsk friluftstradisjon som er sentralt for klatremiljøet med mest mulig sporløs ferdsel, og motstanden øker enda mer når det i tillegg planlegges som en ren kommersiell betalingstjeneste, og ikke som et åpent tilgjengelig anlegg slik tilfellet er i f.eks. Loen Via Ferrata.

NKF er mot etablering av via ferrata anlegg på steder der hvor det ødelegger eller svekker annet etablert friluftsliv. Dette betyr ikke at vi er prinsipielt imot etablering av via ferrata på andre steder. Andersnatten er derfor et av de absolutt verste stedene en slik via ferrata kan etableres. Sørøstveggen er både historisk, og i dag en av de viktigste veggene på Østlandet for fjellklatring i større vegger. Sammen med Hægefjell i Nissedal, Skogshorn og Skurvefjell i Hemsedal utgjør Andersnatten en av de få mulighetene som finnes for denne type klatring på Østlandet. Etablering av via ferrata på ett av disse nevnte fjellene må anses som svært negativt for klatremiljøet og klatresporten.

Derfor mener NKF at det bør heller søkes å etablere via ferrata andre steder enn der det finnes etablerte klatrefjell. Det mangler ikke på muligheter. Etablering av via ferrata i både Hemsedal og Loen viser at der er fullt mulig å etablere anlegg som ikke er i konflikt med etablerte klatreområder, og det bør også finnes andre muligheter i Sigdal kommune. NKF mener at dette bør ligge til grunn når næringsaktiviteter skal etableres i norsk natur. Det bryter også med prinsippet om en allemannsrett hvis kommersielle tilbud skal overta og

dominere opplevelsen i områder som til nå har vært fritt tilgjengelig for de som har hatt kompetanse og utstyr til å ferdes i området.

Nasjonal Standard for via ferrata

Det eksisterer en Norsk Standard for etablering av via ferrata-anlegg. Dette er NS-EN 16869. Denne er forankret i gjeldende lover og forskrifter og standardiserer bygging av via ferrata-anlegg i Norge. Standarden angir krav til den tekniske installasjonen, samt krav til prosess og dialog med klatremiljøet og redningsgrupper i forkant.

«Any via ferrata that is planned in an area that has established rock climbing or rock climbing potential requires close contact with the local climbing community; introducing a via ferrata in an area with established rock climbing is highly discouraged; such introduction is sure to precipitate the vociferous opposition of the local climbing community.»

«Planning of a via ferrata shall be done with the agreement of local emergency rescue services.»

Frem til nå har ikke tiltakshaver fulgt det som er beskrevet i NS-EN 16869. Resultatet er blitt det som er beskrevet i standarden: «the vociferous opposition of the local climbing community.»

NKF oppfordrer til legge til grunn og følge NS-EN 16869 i det videre arbeidet.

KU-rapport fra Finne Natur

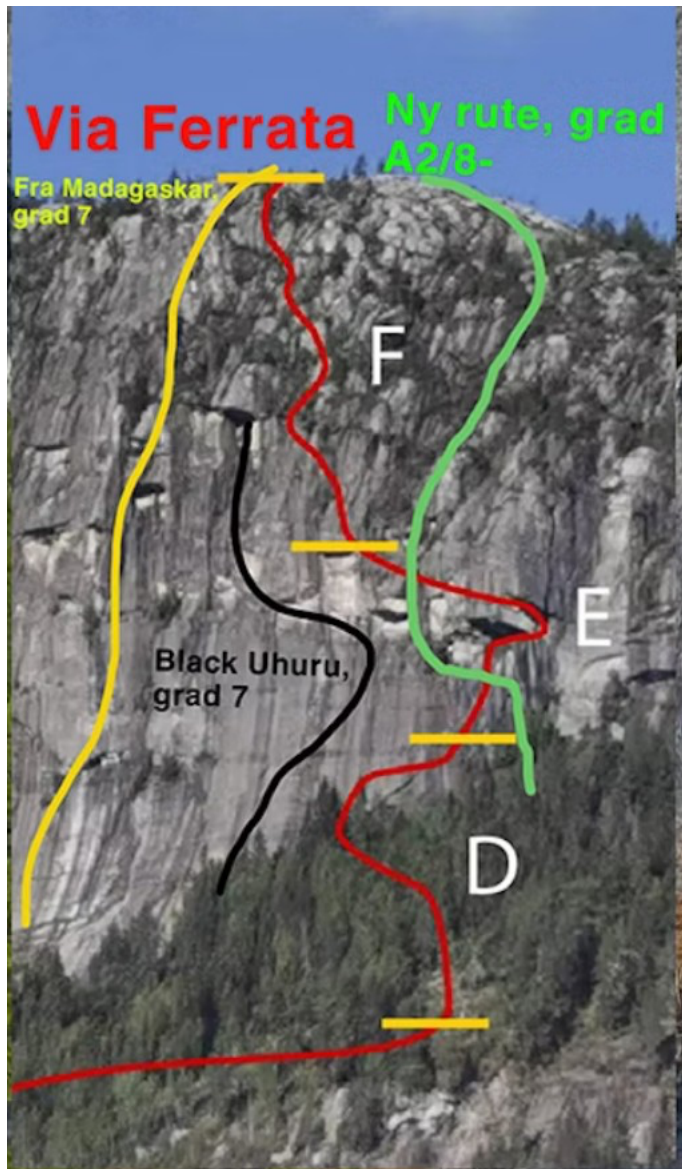
Som vedlegg til varsel om oppstart av planarbeid er en rapport fra Finne Natur med vurdering av konsekvenser for friluftsliv. I denne rapporten vurderes påvirkningen av en via ferrata for klatringen til å bli *noe forringet*. Dette er i sterk kontrast til de henvendelsene NKF har fått fra både enkeltklatrere og klatreklubber som mener at etablering av en via ferrata vil ha stor negativ virkning på den etablerte klatringen på Andersnatten.

Det fremgår ikke i rapporten hvordan Finne Natur har kommet til sin konklusjon. Vi er i hvert fall ikke kjent med at klatreklubber eller klatreforbundet har blitt kontaktet for å gi innspill til rapporten om konsekvenser for klatringen.

Det som står i rapporten om konsekvensene for den etablerte klatringen bærer preg av synsing, og ser mer ut som et bestillingsverk fra tiltakshaver/entreprenør der de negative konsekvensene for klatringen ikke vektlegges. Dette finner vi støtte for i forordet hvor vi ser hvem som har vært kontaktpersoner for rapporten. Vi mener derfor at rapporten på dette området er verdiløs, og etterlyser en ny vurdering av konsekvensene for den etablerte klatringen der berørte organisasjoner som representerer fjellklatrerne får bidra med sine innspill, ikke bare tiltakshaver og entreprenør.

Avstand til etablert klatring

Det hevdes stadig fra tiltakshaver at den planlagte via ferrataen ligger langt unna etablerte klatreruter. Det stemmer ikke. Bildet nedenfor viser hvor den planlagte Via Ferraten går i forhold til rutene «Fra Madagaskar» og «Black Uhuru» som ble etablert henholdsvis i 1941 og 1988.

Nærhet til via ferrata-installasjonen vil for klatrere på disse rutene virke svært negativt og forstyrrende. Det kan gi svikt i konsentrasjonen som kreves for å komme seg opp fjellformasjonene som er skurt av breene og erodert over flere tusen år. Klatreren er avhengig av ørsmå formasjoner og struktur i overflaten som skal brukes som hånd- og fottak. Klatring krever intenst fokus, konsentrasjon og oppmerksomhet for å finne de rette takene og den rette sekvensen av bevegelser for å komme seg opp uten å falle.

Svikt i konsentrasjonen kan i verste fall føre til fall og ulykker, men mer sannsynlig er det at klatrere vil velge bort spesielt disse to klatrerutene, og kanskje hele Andersnatten grunnet nærheten til via ferrata og den forstyrrelsen de vil påføre klatringen.

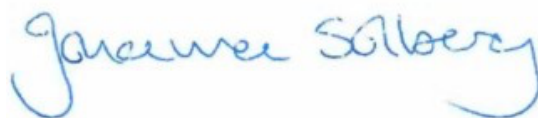
Avsluttende kommentarer

Vi ønsker til sist igjen å understreke at vi har forståelse for ønsket om å skape lokale aktiviteter både hos tiltakshaver, grunneiere og kommune. Vi presiserer at det er kun etablering av via ferrata på dette spesifikke stedet vi uttaler oss om siden det har så stor viktighet for klatresporten. Vi har tro på at det vil være mulig å finne andre egnede steder enn det som nå er utpekt som trase for den planlagte løypen, og som ikke er i konflikt med etablerte klatreklipper.

Med vennlig hilsen

Stein Tronstad
President

Johanna Solberg
Generalsekretær

Vedlegg 4

9.8.2024

Innspill til konsekvensutredning friluftsliv, via ferrata Andersnatten.

Dette innspillet med kartvedlegg er utarbeidet i et samarbeid mellom Norges klatreforbund og Norsk tindeklubb, Norske tindevegledere, Drammen klatreklubb, Kolsås klatreklubb og Ål klatreklubb.

Den regionale og nasjonale verdien av Andersnatten for klatring

Norges Klatreforbund (NKF) er paraplyorganisasjonen for klatresport i Norge og representerer over 30.000 organiserte klatrere. NKF vil her gi innspill til konsekvensutredning for friluftsliv i forbindelse med utarbeidelse av planforslag for via ferrata på Andersnatten. Mye av det som kommer frem i dette dokumentet har allerede blitt kommunisert i tidligere uttalelser.

Kort om historikken

Andersnatten har vært historisk viktig for utviklingen av klatresporten i Norge. Sørøstveggen på Andersnatten fikk i 1941 sin første bestigning da Einar Hoff Hansen og Bengt Christiansen gikk «Direkte fra sofaen». Klippen ble også besøkt i tiårene som fulgte, men på 80-tallet fremstod den igjen som en viktig klatreklippe hvor grenser ble sprengt innen rein friklatring. I 1982 ble klatreruta «Den Hvite Stripa» etablert av Marius Morstad og Ralph Høibakk. Dette er i dag klippens mest kjente klatrerute. Klatreruta fremstår som ikonisk med klassikerstatus ikke bare i østlandsområdet, men også på landsbasis. Det har også i de senere årene blitt etablert flere nyere klatreruter på Andersnatten, og Andersnatten har grunnet sin bratthet, høyde og tilgjengelighet for store deler av det sentrale østlandsområdet blitt en klatredestinasjon som tiltrekker seg klatrere fra hele østlandsområdet, og også klatrere fra andre deler av landet (som primært kommer for å klatre rutene med «klassikerstatus»).

Også vinterstid besøkes Andersnatten av klatrere. Det danner seg is i de bratte veggene som innbyr til alpin vinterklatring i frossen is. Ingen vintre er like, og det varierer fra vinter til vinter hvor gode isforholdene er og hvor isen danner seg, men for isklatrere som bor i Østlandsområdet er Andersnatten det korteste man kan kjøre for å få nyte fjellfølelsen med isklating en kald vinterdag.

Buldring (som er klatring på steiner uten tau) er også etablert i noen områder under veggene hvor tauklatringen foregår.

Andersnattens verdi for klatrere

Grunnet sin sentrale beliggenhet er Andersnatten i dag et viktig område for klatrere fra hele Østlandet. Det finnes ingen tilsvarende fjellvegger med samme sentrale beliggenhet som kan erstatte Andersnatten som klatremål for klatrere på Østlandet. Man må dra betydelig mye lengre for å finne tilsvarende fjellvegger som er egnet for klatring (Nissedal, Hemsedal, Uskedalen, Romsdalen). Andersnatten er en av få større fjellvegger i området, og en av de mest tilgjengelige klippeveggene i en region som i praksis omfatter halve landets befolkning. Klippen brukes flittig av klatrere fra hele landet, men spesielt av medlemmer fra Kolsås klatreklubb, Oslo klatreklubb og Drammen klatreklubb. Klippen ligger en relativt kort kjøretur fra Oslo og Drammen, og disse klubbene har derfor en sterk tilhørighet til klippen. Medlemmene har klatret her i flere tiår, og Kolsås Klatreklubb utgir dessuten en klatrefører (bok med rutebeskrivelser) som dokumenterer alle klatrerutene her. Den siste versjonen av klatrefører for Andersnatten ble utgitt våren 2024 og dokumenterer samtlige kjente klatreruter på Andersnatten. Linjeføring for rutene er tegnet inn på oversiktsbilder i boken. Denne boken sendes inn til dere som en del av vår dokumentasjon på hvor i veggene det foregår klatring.

Påvirkning på klatringen i Andersnatten av via ferrata

Fjellformasjonene i Andersnatten er skurt av breene og erodert over flere tusen år. Dette har resultert i at det er dannet ørsmå formasjoner og struktur i overflaten hvor klatrere kan finne hånd- og fottak. I sprekker byr det seg muligheter til å plassere sikringer som vil stoppe eventuelle fall. Klatring krever intenst fokus, konsentrasjon og oppmerksomhet for å finne de rette hånd- og fottakene og den rette sekvensen av bevegelser for å komme seg opp uten å falle, samt å sette tilstrekkelig med sikringer til at klatringen er trygg. Idealet er sporløs ferdsel hvor sikringsmidlene som plasseres fjernes av andremann. Fjellet fremstår som like urørt og eventyraktig for neste klatrelag og for all fremtid. Unntaket er blankskurte partier hvor det blir plassert små bolter som kan brukes til sikring, og derved forhindre lange og farlige fall. Klatreruter er åpne for alle som ønsker å ta de i bruk, og fordrer til ferdsel på eget ansvar innenfor allemannsrettens rammer. På Andersnatten er det på de fleste ruter etablert en praksis med færrest mulig bolter på klatrerutene.

Til sammenlikning er en via ferrata ofte utstyrt med kunstige innretninger (jernbøylor) for håndtak og fottak og kan sammenliknes med å plassere en stige midt i fjellveggen. Kombinert med stålvaier som man sikrer seg til med sjokkabsorberende demping er dette et mye større og massivt inngrep i naturen enn tilfellet er med klatrerutene. Via ferrata med sine jernbøylor og stålvaier vil blokkere tilkomst for andre brukere i veggene, noe klatrerutene ikke gjør.

Planene om via ferrata på Andersnatten har skapt store reaksjoner i klatremiljøet på Østlandet. Mange røster, både organisasjoner og enkeltpersoner har tatt til orde for at det ikke er ønskelig å etablere via ferrata på Andersnatten. Diskusjonen har gått til tider hardt og kompromissløst på sosiale medier, og det har vært diverse presseoppslag om planene. Klatremiljøet bygger på en lang tradisjon hvor sporløs ferdsel skal være idealet som man strekker seg mot. Vi understreker at vi ønsker å oppnå dette gjennom dialog og konstruktive innspill.

Etablering av en via ferrata på Andersnatten vil ta bort mye av det eventyraktige preget som er forbundet med å klatre i de urørte bratte veggene på Andersnatten. Gleden over å bevege seg vertikalt i urørt terreng utgjør en stor del av den opplevelsen som gjør klatringen på Andersnatten unik, og som bidrar til Andersnattens høye verdi som klatremål. Den økte tilgjengeligheten som en via ferrata medfører, vil da få en effekt for mange klatrere at selve klatreopplevelsen reduseres da mye av eventyrfølelsen forsvinner.

Videre vil en via ferrata som etableres i nærheten av en klatrerute (med nærhet menes her innen rekkevidde for lyd og syn) kunne ha negativ innvirkning på sikkerheten. Det vil være rimelig å anta at

en via ferrata etablert i sentrale østlandsområder vil få betydelig trafikk fra besøkende. En kontinuerlig strøm av via ferrata gjester i nærhet av klatrere vil stjele en del av det fokuset, konsentrasjonen og oppmerksomheten som klatreren må ha for å komme seg opp uten å falle. Det er nærliggende å tro at dersom en via ferrata blir etablert i nærheten av eksisterende klatreruter, så vil klatring på disse rutene opphøre, og de vil for alltid være tapt som aktuelle klatreruter. Vi er også bekymret for at via ferrata gjester ikke har erfaring fra bratt terreng, og kan utgjøre en fare for klatrere under eller i nærheten av en via ferrata gjennom måten de ferdes eller oppfører seg på (steiner som kastes eller sparkes utfor og gjenstander som mistes fra toppen).

Derfor har vi ved tidligere anledninger fremhevet at vi er negative til via ferrata der det ødelegger eller svekker annet etablert friluftsliv (for vår del fjellklatring). Dette betyr ikke at vi er prinsipielt imot etablering av via ferrata på andre steder. Sørøstveggen på Andersnatten er et av de verste stedene en slik via ferrata kan legges for klatresporten. Det er både historisk, og i dag en av de viktigste veggene på Østlandet for klatring på større vegger. Sammen med vegger i Nissedal og Hemsedal utgjør sørøstveggen på Andersnatten en av de viktigste veggene for fjellklatring på Østlandet, og etablering av via ferrata på et av disse nevnte fjellene må anses som svært negativt for klatremiljøet og klatresporten. Vi mener at det må heller søkes å etablere via ferrata andre steder enn der det finnes etablerte klatrefjell. Det er nok av muligheter. Etablering av via ferrata i blant annet Hemsedal og Loen viser at dette er fullt mulig, og det bør også være andre muligheter i Sigdal kommune.

Vi vil i denne sammenheng også vise til Norsk Standard for etablering av via ferrata-anlegg, NS-EN 16869 hvor det står.

«Any Via Ferrata that is planned in an area that has established rock climbing or rock climbing potential requires close contact with the local climbing community; introducing a Via Ferrata in an area with established rock climbing is highly discouraged; such introduction is sure to precipitate the vociferous opposition of the local climbing community.»

Denne ordlyden er et resultat av erfaringer gjort ved etablering av via ferrata anlegg i alpelandene, og viser hvor stor negativ innvirkning etablering av via ferrata faktisk har på etablerte klatreområder og verdien av klatringen i disse.

Kartvedlegg

To kartvedlegg følger dette notatet i pdf-format:

- Andersnatten interesseområde klatring flyfoto.pdf
- Andersnatten interesseområde klatring kart.pdf

Her har vi tegnet inn områder for sommerklatring, vinterklatring og buldring, samt stier som klatrerne bruker til anmarsj og retur.

Kartene viser områder som har etablerte klatrerute eller buldrefelt i dag. I tillegg kommer flere partier med muligheter for fremtidige klatrere. Klatresporten utvikler seg stadig, og vår historie viser at det som er umulig idag, kan være mulig senere. Andersnatten har flere slike muligheter, der neste generasjon klatrere kan få mulighet til å flytte grensene for hva som er mulig.

Norges klatreforbund 9.8.2024

I samarbeid med Norsk tindeklubb, Norske tindevegledere, Drammen klatreklubb, Kolsås klatreklubb og Ål klatreklubb.